

GAZETA KUJAWSKA

ORGAN MIĘDZYPARTYJNY STRONNICTW POLITYCZNYCH

Nr. 33 — Rok I.

Włocławek, sobota 9 lutego 1946 roku.

Cena 2 złote

Katyn

W punkcie kulminacyjnym propagandy niemieckiej przeciw Związkowi Radzieckiemu t. j. w r. 1943, gdy było już powszechnie wiadome, że potęga teutońska chwycie się i stania, zbrodniarze hitlerowscy użyli nieudolnego chwytu propagandowego i przedstawili narodowi Europy, że zbrodnia w Katyniu była dziełem Związku Radzieckiego. Chwyt ten miał również służyć do zupełnego zrażenia i poróżnienia Polaków z sąsiadem ze wschodu.

Zorganizowali cały szereg wycieczek, stosując „dobrowolny przymus“, aby można było na miejscu w Katyniu przekonać się naocznie o potwornej zbrodni.

No i przekonałem się naocznie, że aczkolwiek organizacja propagandowa była wykonana bez zarzutu, to jednak cała robota była uszyta b. grubymi nićmi tak, że pewne niezbite dowody i szczegóły od razu ujawniły, kto i w jakim celu tej zbrodni dokonał. A więc:

1. Niemcy głosili, iż zbrodnia została dokonana przez władze Sowieckie wiosną 1940 r. i podawali, że już w r. 1941 zaraz po zajęciu Smoleńska odkryli groby w Katyniu, pomordowanych polskich oficerów i żołnierzy. Dlaczego więc nie ujawnili tego zaraz, mając takie niezbite dowody, a zwlekali z ujawnieniem zbrodni aż dwa lata t. j. do roku 1943? Czy poto, aby zająć czas i zatrzeć ślady i przemówił na niekorzyść potęgi niemieckiej?
2. Rzekome dowody, jak zeznania „naocznych“ świadków, fotografie i t. p. montowane przez niemiecki urząd propagandy w Smoleńsku ad hoc w okresie od 26. 3. 1943 r. do 5. 4. 1943 r. (daty te widniały na zeznaniach i fotografiach), a zatem — na kilka dni przed podaniem do ogólnej wiadomości o zbrodni Katynskiej, albowiem pierwsze artykuły o Katyniu ukazały się w prasie niemieckiej w dn. 12. 4. 1943 r.
3. Podawali w prasie, że zwłoki były tak dobrze zakonserwowane, że można było rysy twarzy rozpoznać. — Medycyna sądowa jednak wykazuje, iż nieznanne są fakty, aby zwłoki leżące w ziemi przez cztery lata zakonserwowały się tak, żeby rysy twarzy były widoczne do rozpoznania.
4. Likwidację ghetta w Warszawie rozpoczęli zbrodniarze hitlerowscy w dniu 19. 4. 1943 r. t. j. akurat w tydzień od rozpoczęcia kampanii i propagandowej o Katyniu. W bestialski sposób przystąpili do mordowania ludzi niewinnych; kobiety i dzieci przebijano na ulicy bagnętami. Z mieszkań mego, którego okna wychodziły na ghetto, były widoczne liczne kałuże krwi, w których topiła się stopa pruska! Mord, jakiego w dziejach świata nikt

Czynili zło z premedytacją

Rozkaz lotnictwa

Prokurator odczytuje rozkaz kwatery głównej lotnictwa niemieckiego, stwierdzający, iż jako odwet za bombardowanie Wielkiej Brytanii pociskami V — 1 lotnictwo sojusznicze rozpoczęło bombardowanie miast niemieckich nie mających żadnego znaczenia strategicznego. Wobec tego wszyscy lotnicy sojuszniczy, którzy dostają się w nasze ręce — stwierdza rozkaz — powinni być rozstrzelani. Goering był zdania, iż tego rodzaju rozkazy wydawali podwładni bez porozumienia się z nim. Odpowiedzialność jednak musi ponieść sam Goering.

Kiedy przedstawiciele oskarżenia wspomnieli o różnych doświadczeniach z tlenkiem węgla, które spowodowały śmierć wielu robotników, obrońca Goeringa protestuje, twierdząc, że oskarżony nie był o tych wypadkach powiadomiony.

Prokurator Mounier oświadcza, iż dokumenty znajdujące się w jego posiadaniu dowodzą pełnej odpowiedzialności Goeringa.

Odpowiedzialność Seys Inquarta

Przechodząc do oskarżenia Seys Inquarta, prokurator Mounier przypomina, że podczas pierwszego przesłuchania w Norymberdze Seys Inquart oświadczył, iż w Holandii był tylko marionetką i nie posiadał żadnej władzy. Podobnie w Austrii był on rzekomo tylko „sławnym radiotelegrafistą“.

Znowy stara się on ukryć za cieniem Führera — wola prokurator lecz my wiemy, że w Holandii był on przedstawicielem Hitlera i że ponosi pełną odpowiedzialność za terror stosowany względem ludzkości.

Seys Inquart jest odpowiedzialny za masowe wywożenia i za głód w Holandii.

Zimą 1944 r. zabronił on przewożenia środków żywnościowych z jednej okolicy do drugiej, co spowodowało śmierć głodową 125 tysięcy Holendrów.

Kiedy stało się jasne, że Rzesza niemiecka przegrała wojnę, na rozkaz

Nadszedł dwudziesty wiek, wiek wielkiej kultury, a jednak dzikie pierwsiaki w narodzie tym pozostały nadal; pod nowym płaszczykiem walki z semityzmem rozpętano sadystyczne i najdziksze instynkty w całym narodzie, aby dokonywać na modłę krzyżacką nowych mordów, jak Treblinka, Katyn, Oświęcim!

Ziemia utuli te prochy — relikwie naszych braci walczących o Polskę będą przekazywane z pokolenia na pokolenie, aby upamiętnić, że jak świat światem, odwieczny nasz wróg Niemiec nigdy nie był Polakowi bratem!

Dr K. Miński.

NORYMBERGA, 8. 2. Na czwartkowym posiedzeniu międzynarodowego Trybunału do spraw przestępców wojennych w Norymberdze, prokurator francuski Mounier oświadczył, że Niemcy tacy jak Rosenberg starali się cofnąć ludzkość w rozwoju o tysiące lat. Każdy Niemiec ma w sobie kilka osobowości. Czyniąc zło z premedytacją, jest on przekonany, że jest moralnie nienaganny.

Z łatwością przekonywa sam siebie, że wszystko jest dobre, co jest zgodne z ideałami partii hitlerowskiej, i że wszystko jest złe, co sprzeciwia się tym ideałom.

Rabunek

Rosenberg propagował w Niemczech naukę o supremacji Rzeszy; w ten sposób powodował zaamięnienie umysłów niemieckich. Ludzkość jednak nie pozwoliła cofnąć się wstecz. „Homo sapiens“ nie stanie się znów wilkiem.

Obowiązkiem Trybunału Międzynarodowego jest ostateczne osądzenie tej filozofii. Rosenberg rozpoczął od „młtu krwi“ i propagowania poganiństwa a zakończył na rabunku. Sam się przyznał podczas przesłuchania, że jego wydział nie miał zamiaru zwrócić kiedykolwiek zrabowanych skarbów i dzieł sztuki.

Czy postępowanie takie można nazwać inaczej jak rabunkiem?

Czelność Sauckela

Jeżeli przyjrzeć się — ciągnie prokurator dalej — to widzimy, że ukrywają się oni za dwoma cieniami: Hitlerem i jego zastępcą Himlerem. Jednak naczelnik urzędu pracy Sauckel nie może powoływać się na otrzymane rozkazy, gdyż był wyposażony we wszelkie pełnomocnictwa dla werbowania robotników do wykonania planu czteroletniego.

Na początku roku 1944 Sauckel miał czelność zażądać od Francji dostarczenia miliona robotników, choć półtora miliona Francuzów wywieziono już do Niemiec. Albert Speer, który kierował zbrojeniami, ponosi odpowiedzialność na równi z Sauckelem za traktowanie robotników jak niewolników.

nie przeżywał, został dokonany zaraz po odkryciu zbrodni katynskiej, popełnionej przez rozbawionego prusaka, a rzućcie jednocześnie winy na naszego sąsiada od wschodu, miało służyć za parawan do przeprowadzenia dalszych perfidnych mordów niewinnych ludzi.

Minęły setki lat od czasów krzyżackich, kiedy pod płaszczykiem nawracania na wiarę chrześcijańską, palono całe wsie i miasteczka, wybijano w pień „pogan-Polaków“, aby pod tym pretekstem na ziemi naszej zbroczonej krwią wpleniać swe horody teutońskie.

Seys Inquarta zniszczono i ograbiono Holandię do reszty. Fabryki, doki, kopalnie, mosty i taty zostały wysadzane w powietrze. Fale morskie zalały kraj. Surowce i maszyny wywieziono do Niemiec, jak również biżuterię i waluty zrabowano ze skrytek bankowych.

Prokurator francuski Quarte stwierdził, że Keitel i Jodl ponoszą również odpowiedzialność za wywożenie ludzi z krajów okupowanych, gdyż żądali dostarczenia robotników na roboty fortyfikacyjne.

Jodl i Keitel wydawali również instrukcje co do traktowania jeńców wojennych.

Czy został wysłany?

Na popołudniowym posiedzeniu prokurator brytyjski Griffith Jones stwierdził, że nie miał protokółów zeznań Hessa i innych dokumentów; najważniejszy punkt pozostał niejasny: czy przyleciał on do Anglii z własnej inicjatywy, czy też został przysłany przez Hitlera.

Hess twierdził stale, że lot jego do Wielkiej Brytanii został dokonany w tajemnicy przed Hitlerem. Ale trudno sobie wyobrazić jak mógł on uplanować i przygotować lot i nawet powracać, jak twierdzi, po trzykrotnych nieudanych próbach, a nikt nie doniósł o tym Hitlerowi.

Hess błady, nieruchomy siedzi na ławie oskarżonych i dzieli się swoimi spostrzeżeniami z Goeringiem, w chwili gdy oskarżyciel wspomina, że w więzieniu w Landsbergu Hitler dyktował Hessowi „Mein Kampf“.

Twierdzenie Hessa, że rząd niemiecki gotów jest podjąć pertraktacje pokojowe z każdym rządem, lecz nie z Churchillem, oświadczył prokurator Griffith Jones — dowodzi, jak dalece Niemcy nie zdawali sobie sprawy z panujących w Anglii nastrojów. Wydawałoby się, że Anglia jest rządzona jedynie przez Churchilla i klikę ludzi pragnących wojny.

Wydaje mi się, że Hess nie miał zamiaru żartować i zupełnie poważnie proponował Wielkiej Brytanii pokój wzamian za przyznanie wolnej ręki w Europie, zwrot dawnych kolonii niemieckich i ewakuację Iraku.

Na następnym posiedzeniu Trybunału, w piątek rozpoczęli swe przemówienia oskarżyciele radzieccy.

Wzmocnienie kontroli w Norymberdze

NORYMBERGA, 8. 2. Generał Watson, który czuwa nad bezpieczeństwem Trybunału w Norymberdze podał do wiadomości, że wszystkie przepustki uprawniające do wejścia na salę posiedzeń zostają skasowane i będą zamienione na przepustki z fotografiami okazicieli.

W obronie praw człowieka

Z Kongresu byłych więźniów politycznych

Przyjęcie statutu

Następnie przedstawiciel Komisji Statutowej ob. Michelis zapoznał zebranych z projektem statutu według którego związek przyjmując nazwę Polskiego Związku b. więźniów politycznych hitlerowskich więzień i obozów koncentracyjnych, członkiem zaś jego może być każdy obywatel polski, który był więziony w hitlerowskich obozach i więzieniach i tam nie uchybił godności więźnia politycznego.

Statut został przyjęty przez akklamację.

Skolei ob. Cvrankiewicz odczytał rezolucję i deklarację odeową Związku.

Deklaracja

Deklaracja głosi, że Związek będzie praw człowieka i obywatela, służyć idei demokracji i walczyć o zniesienie ustroju opartego na wyzysku. Związek będzie walczyć o pogłębienie międzynarodowej solidarności i współpracy narodów.

Broniąc wolności i pokoju, Związek deklaruje najściślejszą współpracę z Rządem Jedności Narodowej i pomoc w walce ze wstecznymi i reakcyjnymi siłami.

Związek daje wyraz zrozumienia konieczności pogłębienia braterstwa ludów i zwraca się do więźniów całego świata o powołanie Międzynarodowej Federacji byłych więźniów obozów hitlerowskich, jako instrumentu broniącego wolności, pokoju i braterstwa ludów.

Rezolucja stwierdza, że hitleryzm i faszyzm, aczkolwiek pokonane militarnie i pozbawione siły politycznej istnieją jako ruchy społeczne w wielu krajach i w niektórych krajach są jeszcze u władzy.

Zbrodnicza działalność elementów faszystowskich w Polsce przejawia się w napadach i mordach dokonywanych na działaczach politycznych, na żołnierzach polskich i radzieckich i na żołnierzach Milicji Obywatelskiej.

Te same siły usiłują podważyć zaufanie do ustroju demokratycznego i do Rządu Jedności Narodowej. Te same siły ujawniły się w napadach na ludność Żydowską.

Zjazd wzywa wszystkie narody i rządy wszystkich państw miłujących wolność i pokój do ostatecznej i zdecydowanej walki z siłami gotującymi nową rzeź narodów.

Zjazd uchwała, ażeby nowopowstały Związek postawił sobie jako główny cel swej działalności walkę z istniejącymi i odradzającymi się siłami faszyzmu będącymi przedłużonym ramieniem niemieckiego imperializmu.

Zjazd domaga się od Międzynarodowego Trybunału w Norymberdze jak najsurowszego wymiaru kary w stosunku do wszystkich przestępców wojennych. W dalszym ciągu rezolucja domaga się zabezpieczenia odpowiednich warunków życiowych dla b. więźniów obozów koncentracyjnych.

Przewodniczącym Rady Naczelnej, której skład został jednomyślnie przyjęty obrany został minister Henryk Świętkowski, zaś Prezesem Zarządu Głównego ob. J. Cvrankiewicz.

Wybory te zakończyły ogólnopolską część obrad.

Niemiec — polskim obywatelem

Po dokonaniu wyboru władz przewodniczący odczytał wniosek, aby niemieckiemu więźniowi Nr. 2 Ottowi Rząd Rzeczypospolitej nadał obywatelstwo polskie.

Ottom zasłużył się niezwykle ofiarną działalnością dla ratowania więźniów wszystkich narodów.

Delegat radziecki

Imieniem radzieckich więźniów politycznych i jeńców wojennych przemawiał b. więzień obozu koncentracyjnego, zasłużony partyzant, bohater Związku Radzieckiego mjr. Braiko.

„Delegaci Związku Radzieckiego — mówi major — wystawiają krwawy rachunek hitlerowskim bandytom w imieniu wszystkich więźniów faszyzmu niemieckiego. Najeźdźcy spalili i zniszczyli na terytorium Związku Radzieckiego 1710 miast i ponad

70000 wsi. Spalili i zburzyli ponad 6 milionów budynków, pozbawili dachu nad głową około 25 milionów ludzi“.

Mówca opowiada o swoich przeżyciach w niewoli niemieckiej.

Zebrani urządzili przedstawicielowi narodu radzieckiego burzliwą owację.

Zakłócenie zjazdu

Następnie głos zabrał jeden z najstarszych więźniów obozu w Sachsenhausen dr. Stanisław Kelles-Krauz, który powiedział między innymi:

Przesłuchanie Brauchitscha

NORYMBERGA, 8. 2. Prokurator Sawicki rozpoczął przesłuchiwanie byłego marszałka Brauchitscha w sprawach związanych z napadami na Polskę we wrześniu 1939 r.

Brauchitsch przybył na badanie w ubraniu cywilnym i robił wrażenie przygnębionego bardzo.

Na wstępie śledztwa oświadczył on, że na skutek rozkazu Hitlera o rozstrzelaniu komisarzy radzieckich oraz prześladowaniu ludności cywilnej wydał znane zarządzenie o wzmocnieniu dyscypliny wśród żołnierzy niemieckich. Na skutek tego postanowienia, jak również nieporozumienia między nim a Hitlerem w sprawie polityki oraz dalszej kampanii rosyjskiej Brauchitsch zgłosił swoją dymisję, która została przyjęta przez Hitlera. Usunął on się wtedy w zacisze domowe i osiadł w miasteczku, w którym żona jego miała małą posiadłość miejską.

Na pytanie prokuratora Sawickiego, czy w dalszym ciągu otrzymywał pobory marszałkowskie Brauchitsch oświadczył, że tak.

Na zapytanie, czy wiedział o prze-

śladowaniu Polaków i Żydów, Brauchitsch odpowiedział, że nie mu o tym nie było wiadome w czasie wojny. Dowiedział się prawdy dopiero po kapitulacji.

Dotychczas nikt z badanych generalów nie miał na tyle odwagi, aby przyznać się i oświadczyć wobec polskich oskarżycieli o tym co istotnie wiedzieli.

Prochy ofiar oświęcimskich w Paryżu

WARSZAWA, 8. 2. Delegat francuski b. więźniów politycznych niemieckich obozów koncentr. zabiera do specjalnej urny prochy zamordowanych w Oświęcimiu. Urna ta po

przewiezieniu do Francji zostanie umieszczona w pomniku ku czci ofiar faszyzmu, który został zbudowany na Mont Valerian w Paryżu.

Nikczemna prowokacja

CHELMNO, 8. 2. Nieznani bandyci faszystowscy pod osłoną nocy dokonali nikczemnej zbrodni w Chełmnie, niszcząc nagrobki poległych żołnierzy radzieckich i usuwając liczne wieńce złożone przez miejscową ludność w dzień pierwszej rocznicy wyzwolenia m. Chełmna.

Na prowokację tą miejscowe społeczeństwo zareagowało potężną ma-

nifestacją. Wiec protestacyjny zgromadził na rynku w Chełmnie przy pomniku poległych bohaterów obrzymie tłumy.

Mówcy z wicewojewodą pomorskim ob. Winczą na czele, w ostry sposób napiętnowali zbrodnicze wybryki faszystów.

Władze bezpieczeństwa są na tropie sprawców.

Dwóch gestapowców zawisło na stryczku

NOWY SĄCZ, 8. 2. Powieszono tu 2 gestapowcy: żandarm niemiecki z Limanowej Karol Pisz oraz Stanisław Adamski ze Stanisławowa.

Pisz — postrach powiatu zamordował 5 Żydów oraz brał czynny udział w aresztowaniu członków tajnej organizacji niepodległościowej i ich ro-

dzin. Adamski zaś, morderca kilku Polaków i Żydów był sprawcą wysłania do obozów koncentracyjnych w Niemczech kilkunastu członków podziemnej organizacji polskiej. On też spowodował rozstrzelanie w Stanisławowie 11 Polaków.

Niemiecki Trybunał doradczy

LONDYN, 8. 2. Agencja Reutera donosi, że w brytyjskiej strefie okupacyjnej Niemiec zostały powołane do życia niemieckie trybunały doradcze które mają za zadanie dopomóc władzom wojskowym brytyjskim przy eliminacji hitlerowców w Niemczech z instytucji urzędowych oraz z wybitnych stanowisk w przemyśle i innych gałęziach gospodarki.

Oficjalne oświadczenie o powołaniu tych instytucji wyjaśnia, że władze brytyjskie będą posiadały ostateczną decyzję, ale że spodziewają się, iż niemieccy członkowie trybunałów dzięki znajomości miejscowych stosunków, będą mogli korzystnie przyczynić się do wyświelenia wielu spraw.

Członkowie trybunałów są doбираni ze specjalną uwagą. Rozporządzenie o trybunałach niemieckich zostało opublikowane w kilka dni po zarządzeniu, że ofiary prześladowań hitlerowskich będą korzystały w strefie brytyjskiej z większych racji żywno-

ściowych i lepszych warunków mieszkaniowych oraz z opieki społecznej.

Obydwa te rozporządzenia odzwierciedlają dążność aliantów do oparcia się w Niemczech na czynnych elementach antyhitlerowskich.

W okupacji brytyjskiej daje się też zauważyć, przyspieszenie przygotowań do wyborów lokalnych, które mają się odbyć w czerwcu, popieranie działalności partii demokratycznych i większy kontakt między władzami brytyjskimi, a demokratycznymi niemieckimi kołami lokalnymi.

W okupacji brytyjskiej daje się też zauważyć, przyspieszenie przygotowań do wyborów lokalnych, które mają się odbyć w czerwcu, popieranie działalności partii demokratycznych i większy kontakt między władzami brytyjskimi, a demokratycznymi niemieckimi kołami lokalnymi.

NOWY JORK, 8. 2. Sąd Najwyższy w Waszyngtonie odrzucił apelację japońskiego przestępcy wojennego Jamaszito przeciwko wydanemu na niego wyrokowi śmierci.

Generał Jamaszito, dawny główny

Wojsko polskie w Szkocji

LONDYN, 8. 2. Minister wojny W. Brytanii w Izbie Gmin oświadczył, że w Szkocji znajduje się obecnie 47 tysięcy żołnierzy polskich. W liczbie tej znajduje się około 28 tysięcy żołnierzy polskich którzy poprzednio na skutek przymusu służyli w armii niemieckiej lub też pracowali w organizacji Todta, a później ochotniczo zgłosili się do służby w wojsku polskim.

W Palestynie wre

LONDYN, 8. 2. Członkowie organizacji Sterna wypowiedzieli formalną wojnę W Brytanii wzywając ludność do napadania na oddziały angielskie i organizując nieposłuszeństwo w stosunku do wszystkich zarządzeń władz angielskich.

Wycofanie wojsk brytyjskich z Iranu

LONDYN, 8. 2. Agencja Reutera donosi z New Delhi, że wszelkie przygotowania do wycofania wojsk brytyjskich i hinduskich z Persji w dniu 3 marca b. r. — zostały zakończone.

Odrzucenie apelacji

dowodzący na Filipinach i zdobywca Singapuru został skazany w dniu 7 grudnia 1945 roku przez amerykański trybunał wojenny w Manilli na karę śmierci przez powieszenie.

Słowo • Piękno • Ekran

Włodzimierz Pietrzak pisarz, poeta i krytyk literacki

„Leżymy dziś pod gruzami
Warszawscy Termopilezycy
Samotni, ale nie sami.
Bo z nami honor Stolicy“.

Włodzimierz Pietrzak urodził się w Warszawie 7 lipca 1913 r. Szkołę średnią zaczął i skończył w Kaliszu w 1931 r. Studia uniwersyteckie odbywał w Warszawie, gdzie ukończył wydział prawny Uniwersytetu Warszawskiego w 1936 r.

Będąc uczniem gimnazjum kaliskiego redagował szkolne pismo „Świt“ o którym prasa warszawska i poznańska wyrażały się b. pochlebnie. Jakkolwiek skończył prawo, pociągała go literatura i jej się głównie poświęcił. Będąc jeszcze studentem I kursu prawa, brał czynny udział w turniejach krasnomówczych młodych prawników. Brał także udział w wieczorach poetyckich Koła Polonistów Uniwersytetu Warszawskiego, gdzie były recytowane jego poezje.

W roku 1934 wydał pierwszą swoją książkę. Były to jego zebrane wiersze w jedną całość. W r. 1936 wydał drugą książkę, zbiór poezji p. t. „Drapieżne prawo“. (Myśl przewodnią tytułu była taka, że życie względem człowieka ustanawia drapieżne prawo).

Po ukończeniu uniwersytetu osiadł w Warszawie, poświęcając się pracy literackiej. Pisywał do pism i tygodników warszawskich i innych, do pism krakowskich, poznańskich „Okolica poetów“, pisywał wiersze i artykuły do lubelskiej Kamery. W wymienionych powyżej pismach i czasopismach prace jego były bardzo często na naczelnym miejscu.

Podczas wojny odłożył z bólem pracę dziennikarską, bo jakże tu pisać pod dyktando hitlerowskiej cenzury. Pracował jednak b. dużo. Był nie tylko wybitnym politykiem, brał czynny udział w konspiracji antyhitlerowskiej, ale również pisał wiele, tak wiele, jak gdyby spodziewał się swojego tragicznego losu.

Mówił do swoich przyjaciół, że musi się mocno śpieszyć, a koledzy—pisarze wysoko cenili prace Wł. Pietrzaka. Zostawił po sobie parę tomów wielkiej powieści cyklicznej „Między Wschodem i Zachodem“, gdzie opisał bardzo żywo współczesne swoje pokolenie.

W jego tece pośmiertnej znajdują się wiersze, dramat sceniczny „Skrzydła“ i 14 esejów literackich.

Gdy wybuchło powstanie, zamienił

pióro na karabin, poszedł bronić ukończoną Warszawę i poległ na „Starem Mieście“ w walce z Niemcami wraz z swoją żoną Ireną, 7 września 1944 r.

„DROGA ZWYCIĘSKA“

Przeszłość moja jest, jak parki...
Jesienią wam oddam drzewa obdarte z liści i ptaków
i mokre klomby turkusowych traw,
północ błyszcząca z wody podniesie kłęb wiatru,
może to ja. —
W kapliczce są organy nad zieloną wonią świerczyn
i plamy wilgoci wzdłuż jodłowych ścian.
Psalm, jak strumień weszprany po deszczach
na garbach niskich głosów od chóru schodzący
długo
w pochylony tłum.
O ludzie prości spokojem stawów niebieskich!
Szumem topoli wierzą kwiaty polne w zbożach,
nim kosy ze stali uderzą, za mocno o żdźbła
śmierć na gorące niebo sytki błękit położy
i długim cieniem legną topole na ścierniu.
Burzę nie słowami powiodę, lecz krwią
kiedy lawą tryska góra popiołu i dymu
ziemia otwiera sklepienia zaskórnych żył: —
Słupem białej wody pęka, jak igła szklana
żdźbła.
W noc białą od zimy do stóp zasypanych drzewa
liżąc igły wiatru, pełzem chory na ogień.
Dęło o pień długimi polami
wargi były bez szeptu.
Oto mi do cichego błysku
zdobywać obce —
i tracić.

Włodzimierz Pietrzak.

Tonem muzycznym, nocą poczętym,
gdy sosny mdleją w płaszczech białej mgły,
a przez niebo zgaszone okręty
drogami gwiazd do portu lekko szły —
muzycznym tonem oddał przemówi,
pociągnie za sobą, przemówi noc.
Mrok nokturny, jak wieńce z chmur uwił:
Stań, tańca dębów posłuchaj i chodź.
Kołyszając cieniem dęby pijane,
a echo odrzuca fałszywy zew:
kiedy gonisz i czekasz nad ranem,
by szronem na dębach ostygła krew.
Brunatna barwa jesienna, jesień
na polach, jak spłoszone stado wron,
wiruje i lot zapadnie w lesie,
czarnym krakaniem owijając skroń.
Broń porwij i tarczę. Gdy o świcie
światło chłodne błysnie i tłumiąc szmer
rosą tryśnie marznąca w źrenice,
popatrz: zwierzęta porzucają żer.
To nocą, gdy w nieprawdziwym blasku
słyszysz spóźniony i bolesny śpiew
w dłonie błazeńską ujmujesz czaszkę
i w serce wlewasz śmierć gasnących drzew.
**Tym, co siebie nie pragną, nie grozi
metalicznych noży trujący jad.**
Tęskniącą noc milczeniem zamrozi
długi cień, co od dębu w trawę padł.
Odmawiam hymn. Nie zwilży rosa
warg. I chrzęstem twardym uderzy krok
u schyłku wspomnienie wróci bosa,
aby zmierzyć przepaść: był urwisty stok.
Zalesie, 1942, wojna.

Włodzimierz Pietrzak.

Nowa kinoteka amerykańska

Biblioteka Kongresu amerykańskiego posiada specjalny dział, w którym gromadzi się bardziej wartościowe filmy amerykańskie i wszystkie bez wyjątku filmy dokumentalne.

Niektóre filmy, zależnie od swego charakteru przechowywane były przez poszczególne ministerstwa.

Ostatnio uchwalono kredyt w wysokości 5.000.000 dolarów na budowę olbrzymiego gmachu Centralnej Kinoteki amerykańskiej. Gmach będzie posiadał fasadę o długości 100 me-

trów i specjalne piwnice, przeznaczone na składy filmowe. Kinoteka pomieści i zabezpieczy kopie wszystkich dotychczasowych wyprodukowanych filmów amerykańskich oraz produkcję bieżącą w ciągu najbliższych 100 lat.

A działo się to rok temu

W dniu 10 lutego 1945 roku wojska radzieckie złamały opór otoczonej grupy nieprzyjacielskiej, zdobyły szturmem ELBLĄG, ważny punkt obrony niemieckiej na wschód od Wisły, broniący dostępu do zatoki Gdańskiej. Kontynuując ofensywę w Prusach Wschodnich zdobyły szturmem miasto PRUSKĄ HAWĘ, ważny punkt obrony niemieckiej.

Paderewski wygwizdany na koncercie

Padarewski, jeden z najwybitniejszych pianistów świata został podczas koncertu w Paryżu wygwizdany.

Było to w roku 1904 podczas jednego z koncertów organizowanych przez słynnego Colonne'a. Po wzięciu pierwszego akordu allegro z koncertu mi bemol Beethovena, rozległo się na sali przeraźliwe gwizdanie. Nie ustawało ono przez kilkanaście minut.

Jednocześnie część widzów zaczęła bić oklaski. Wytworzył się hałas nie do opisania. Powoli oklaski zaczęły przeważać nad gwizdami, aż wreszcie na sali zapanowały spokój i cisza.

Przez cały ten czas Padarewski siedział nieporuszony przy fortepianie, pochylając głowę nad klawiaturą.

Wiemy, iż posiadał on charakter popędliwy i dlatego spokój ten jest godny podkreślenia.

Po uspokojeniu się publiczności Padarewski odegrał koncert zbierając huczne oklaski, i budząc entuzjazm.

Po koncercie sprawa gwizdów została wyjaśniona w sposób niespodziewany. Sprawcą ich był sam organizator koncertów Colonne. Dowiedziawszy się mianowicie, że w Paryżu powstała grupa dziwaków, którzy postanowili zwalczać wszelkimi środkami grę na fortepianie, Colonne wpadł na pomysł sprowadzenia ich na koncert i zmieniania ich nastrojów.

Wrogowie fortepianu przy pierwszym akordzie rozpoczęli kocią muzykę, pragnąc w ten sposób wytrącić z równowagi artystę.

Widząc jednak opanowanie Padarewskiego zaprzestali gwizdów, a usłyszawszy grę przyłączyli się do oklasków pozostałej publiczności.

Podobno od chwili tego koncertu zmienili swój wrogi stosunek do gry na fortepianie. Colonne osiągnął zamierzony cel. Trzeba jednak przyznać, że eksperyment był ryzykowny i mógł zakończyć się przerwaniem koncertu przez artystę.

Pierwszy rok filmowy w wolnej Francji

W ciągu roku 1945 wyprodukowano we Francji 76 filmów długometrażowych, w tym 12 komedii, 12 komediodramatów, 11 filmów historyczno-kostiumowych, 9 o ruchu oporu i 7 policyjno-awanturnych. Pozostałe — to obrazy muzyczne, wojenne, komedie sentymentalne, farsy i dramaty psychologiczne.

Nie jest to wprawdzie liczba imponująca w porównaniu do 128 filmów w roku 1938, ale trzeba podkreślić niezwykle wysiłki wytwórni i realizatorów, rozpoczynających produkcję natychmiast po wyzwoleniu, mimo trudnych warunków okresu powojennego. Niestety okazuje się, że filmy te nie są rentowne i, o ile nie uzyska się ulg podatkowych lub możliwości eksportu, film francuski może znaleźć się w katastrofalnej sytuacji.

Kronika

DYŻURY APTEK: Dzisiaj na Placu Wolności KINA „Bałtyk” i „Polonia” Film produkcji amerykańskiej p. t. „Honolulu”	Dzisiaj SOBOTA 9 LUTEGO Apolonii	Kalendarzyk słowiański Gorzysława Słońce: wschód o godzinie 7.05 zachód o godzinie 16.37

W justerku

Nosił wilk

Cuderman nie wie, Brauchitsch nie wiedział; Hitler polecił, Hitler powiedział. Himler nakazał mordy, łapanki, a oni wszyscy — niewine baranki...

Stop, dosyć kłamstwa, słuchać nie można; Znamy was dobrze, bestie dwunożne!... Powiem wam krótko i tyle tylko: nosił wilk innych — ponieśli i wilka.

Agapit.

Powiatowy Referat Apropowizacji i Handlu we Włocławku donosi, że w myśl zarządzenia Ministerstwa Apropowizacji i Handlu z dnia 24. I. br. L. dz. IX. 2768 — akcja wydawania rolnikom kart premiowych serii „A” za dostawy ziemiopłodów w roku gospodarczym 1945/46 — zostanie ukończona z dniem 28. II. br. — natomiast

wydawanie towarów premiowych trwać będzie nadal.

Uprawnieni rolnicy winni zgłaszać się przed upływem wyżej wspomnianego terminu w Zarządach Miejskich i Gminnych, by podjąć przysługujące im karty premiowe.

Pierwsi maturzyści Państwowego Gimnazjum dla Dorosłych we Włocławku. W ubiegłą sobotę o godzinie 11 rano w auli Gimnazjum im. M. Konopnickiej przy ul. Bechiego odbyło się uroczyste wręczenie świadectw uczniom i uczениcom, którzy ukończyli dnia 30 stycznia r. b. cztery klasy Gimnazjum dla Dorosłych. Aulę szczerze zapelnili uczniowie gimn. na podium zasiadła Rada Pedagogiczna z dyr. Kazimierzem Mętlewiczem na czele.

Pierwszy zabrał głos dyrektor, omawiając znaczenie uroczystości i w serdecznych słowach żegnając wychowanków. Następnie w imieniu Rady Pedagogicznej przemawiał wychowawca kl. IV-ej prof. dr. W. Derdzikowski, poczem na zakończenie złożył życzenia maturzystom ks. prof. T. Guzenda.

W imieniu absolwentów przemawiali Zdzisław Zasada i Anna Bettmanówna, którzy w gorących słowach dziękowali Radzie Pedagogicznej i dyrektorowi za ich pełną oddania pracę nad kształceniem i wychowaniem młodzieży.

Następnie dyr. K. Mętlewicz wręczył 46 maturzystom świadectw, które otrzymali:

z klasy IV-ej A: Andruszko Klaudia, Barankiewicz Jerzy, Bettman Wanda Anna, Brzeziński Tadeusz, Ciechurska Jadwiga, Dębicka Irena Józefa, Drzewiecki Zenon, Felicka Zofia, Janowska Leokadia, Klobukowski Stanisław Piotr, Kocińska Janina, Lebedziński Tadeusz, Lechowski Zdzisław, Lencznarowicz Tadeusz Władysław, Lisowska Zofia, Maryntas Maria, Przybyłowski Stefan Sariusz, Starnowska Maria, Sygit Roman, Wawrzyńkiewicz Stanisław,

Wierna Zofia, Wrzecionkowski Stanisław.

Program Radiowy

NIEDZIELA, 10 lutego.

Dziennik — 8.10, 12.10, 19.45, 22.30.
 Przegląd prasy — 8.25.
 Poszukiwanie rodzin — 21.30, 23.25.
 Muzyka — 8.30, 12.30, 14.00, 18.55, 19.25, 22.00, 23.45.
 Audycje specjalne — Wojskowa — 12.15, Słuchowisko — 13.30, Popołudnie przy mikrofonie — 17.00, Dla dzieci młodszych — 18.15, Dla młodzieży — 18.40, Mozaika muzyczna — 20.00, Dla Polaków zagranicą — 21.15.

„Kryzys minął”. Na usilne żądanie publiczności Teatr Ziemi Kujawskiej powtarza wesołą komedię Należąc w niedzielę o godz. 7 wiecz. Ceny wydatnie niższe: 20 zł i 10 zł. Ceny specjalnie niższe, aby dać możność najszerszym kołom mieszkańców naszego miasta spędzenia kilku godzin w beztroskim nastroju.

Od Zarządu T-wa Wioślarskiego we Włocławku dowiadujemy się, że przygotowania do Balu Maskowego w dniu 2 marca już się rozpoczęły. W nadchodzącą niedzielę zbiera się specjalna Komisja balowa. Przewidziane są nagrody za najbardziej pomysłowe kostiumy. Ponieważ o godz. 2 w nocy nastąpi bezwarunkowo zdemaskowanie się, kostiumy mogą być jaknajskromniejsze, chociażby nawet z bibułki lub papieru. Zarząd czyni starania aby z tej ostatniej w bieżącym karnawale zabawy uczynić „gwóźdź sezonu”. A więc Włocławianki i Włocławianie, Kujawianki i Kujawiaci pole do wykazania dowcipu i pomysłowości otwarte!

Powodzenie akcji spisu ludności — miernik kultury narodu

BALKOLEJARZY

Zarząd Z. Z. K. i Komitet kolejowy P. P. R. w Włocławku, urządzają pod protektoratem ob. Aleksandra Bonchet, Dyrektora Okręgowej Dyrekcji Kolei Państwowych w Łodzi,

Pierwszy Tradycyjny Bal

w odrodzonej Polsce, który odbędzie się w dniu 9 lutego 1946 roku w sali Teatru Ziemi Kujawskiej, początek o godzinie 20-tej. BILETY WSTĘPU: dla pracowników i ich rodzin 30 zł., dla zaproszonych gości 10 zł. Bufet tani i obficie zaopatrzony we własnym zakresie. ORKIESTRA DOBOROWA. Tańce w/g opracowanego programu. Wejście tylko za zaproszeniami. Zaproszenia można otrzymać w Sekretariacie Z. Z. K., ul. Tad. Kościuszki Nr. 21, w godz. od 8-ej do 16-tej.

Komitet Honorowy Balu

Ogłoszenie

Wydział Apropowizacji i Handlu m. Włocławka podaje do ogólnej wiadomości, że poczynając od dnia 11 lutego rb. sprzedawane będą w rozdzielniach „Ognio” następujące artykuły na kartki żywnościowe z m-ca lutego:

SÓL

Kat. I pr. — odcinek Nr. 16 — 400 gr. — cena zł 1.40.
 Kat. II pr. — odcinek Nr. 14 — 400 gr. — cena zł 1.40.
 Kat. III pr. — odcinek Nr. 8 — 200 gr. — cena zł 0.70.
 Kat. I rodz. — odcinek Nr. 12 — 300 gr. — cena zł 1.05.
 Kat. II rodz. — odcinek Nr. 5 — 200 gr. — cena zł 0.70.

HERBATA

Kat. I pr. — odcinek Nr. 17 — 20 gr. — cena zł 4.—
 Kat. I rodz. — odcinek Nr. 13 — 10 gr. — cena zł 2.—

MYDŁO TOALETOWE

Kat. I pr. — odcinek Nr. 19 — 1 kawalek — cena zł 6.50.

MYDŁO DO PRANIA

Kat. I pr. — odcinek Nr. 18 — 200 gr. — cena zł 2.70.

Jednocześnie prostujemy ogłoszenie w „Gazecie Kujawskiej” Nr. 31, str. 4 z dnia 7 lutego 1946 r. w sprawie rozdziału sera.

Kategoria I prac. Nr. 31 — 100 gr. — cena zł 1.50, a nie jak mylnie podano: Kategoria I prac. Nr. 31 — 150 gr. — cena zł 1.50.

ZA PREZYDENTA MIASTA

Nacz. Wydz. Aprop. i Handlu
 (—) Fr. Redo

Z MUZYKI

Zarząd Związku Zaw. Muzyków zawiadamia swych członków, iż dnia 10. 2. rb. o godz. 11 odbędzie się walne zebranie w biurze Referatu Kultury i Sztuki, ul. 3-go Maja 22. Zebranie bez względu na ilość obecnych członków będzie prawomocne. ZARZĄD.

UNIEWAŻNIAM zgubione kartki żywnościowe za m-c luty na nazwisko: Zdunek Władysław, zam. POW. 19.

WE WŁOCŁAWKU dom murywany piętrowy, ze sklepem i ogrodem owocowo-warzywnym sprzedam. Oferty AWIR, Katowice, Słowackiego 24

ZAKŁAD KUŚNIERSKI, Brzeska 27 przyjmuje wszelkie obstalunki jak futra, kostiumy, płaszcze.

ZARZĄDZENIE

Kujawskiej Elektrowni Okręgowej we Włocławku.

W związku z remontem kotłów część abonentów otrzymywać będzie energię elektryczną tylko co drugi dzień, począwszy od dnia 7. 2. 1946 r., aż do odwołania.

Wyłączenie i włączanie prądu odbywać się będzie codziennie o godz. 10 wg następującej kolejności:

Dni — 7, 9, 11 itd. t. zn. nieparzyste — ulice: Długa, Pusta, Chłodna, Smolna, Kościelna, Planty, Wiejska, Mokra, Zimna, Prózna, Kolska, Słodowska, Kapitulna od Milej, Miła, Węglowa, Dojazdowa, Kujawska, Dziewińska, Płowicka, Łubna, Słoneczna, Wilcza, Szczygła, Wspólna, Kałiska.

Dni — 8, 10, 12 itd. t. zn. parzyste — ulice: Płocka, Papierka, Zielna, Okrężna, Projektowana 110, Wesoła, Ptasia, Sportowa, Barska, Leśna, Al. Szopena od Okrężnej, Starodębska, Cicha, Wronia, Legionów, Wolność, Toruńska od fabryki „Wisła”, Hutnicza, Wieniecka, Ceglana, Szpitalna.

Wszystkie dotychczasowe podane do wiadomości ograniczenia w używaniu energii elektrycznej obowiązują w dalszym ciągu aż do odwołania.

Zarząd

Kujawskiej Elektrowni Okręgowej:

POTRZEBNE są inteligentne uczenie w wieku od lat 15—17 do Zakładu Kuśnierskiego, ul. Brzeska 27. Zgłoszenia przyjmuje 11 lutego od godz. 16—18.

SPRZEDAM OKAZYJNIE radio 3 i 4 lampowe. Jagiellońska 6, m. 2 — Brzeziński.

UNIEWAŻNIAM zgubione dokumenty: dowód osobisty i karta rejestracyjna na nazwisko Jana Szalezyńskiego, zam. we Włocławku, Kowalska 3.

UNIEWAŻNIAM zgubioną kartę rejestracyjną RKU na nazwisko: Ratajczyk Stanisław, zam. w Konecku.

UNIEWAŻNIAM zgubioną kartę rejestr. RKU na nazwisko: Szmągaj Stefan, zam. Kowal.

UNIEWAŻNIAM zgubioną kartę żywnościową I kat. za styczeń na nazwisko: Belkowski Zbigniew i karty gospodarcze na nazw.: Belkowska Janina i Brejt Jadwiga.

UNIEWAŻNIAM zgubione kartki żywnościowe na nazw.: Gładysiak Zofia, zam. Papierka 30.

UNIEWAŻNIAM kartkę żywnościową kat. I. Czapski Adam, Królewiecka 25.

UNIEWAŻNIAM kartkę żywnościową kat. I rodz. luty. Wiesław Bartoszko, św. Antoniego 35.

Przyjmujemy prenumeratę na „PRZEGLĄD BUDOWLANY” — Organ Stow. Zaw. Przemysłowców Budowl. RP. Cena poj. numeru 50 zł.

Księgarnia Powszechna, Włocławek, Brzeska 4.

Wytwórnia Pasty do Obuwia i Podióg

„GRY-STRZE-WO”

w Włocławku

ul. Cyganka 24, tel. 16-45

produkują pastę PERLA w 5 ciu kolorach, AMIGO czarną oraz podłogową w 4-ch kolorach.

Kupujemy woski terpentynę i barwy

WEZWANIE

Ekspozytura Tymczasowego Zarządu Państwowego we Włocławku wzywa zainteresowanych do złożenia ofert na kupno konia (zrebaka 18-to miesięcznego), którego obejrzeć można w Składzie Paszy „K. Chybański” przy ul. Warszawskiej Nr. 7 we Włocławku.

Oferty na wymienione kupno z podaniem ceny winny być złożone w biurze Ekspozytury przy ul. 3-go Maja Nr. 11 w zaklejonych kopertach z napisem „Oferta na kupno konia”.

Termin składania ofert do dnia 15. 2. 1946 r. Zastrzega się dowolny wybór reflektanta.

Kierownik Ekspozytury.

„GRYF” Zatwierdzone przez Kuratorium Okr. S. k szk II kandydatów na **KIEROWCÓW samochodowych — zawodowych i amatorskich.**

Z-pisy przyjmuje i informuje kancelaria kursów, ul. Łęska Nr 26

Paszteciarnia WARSZAWIANKA

na Zapiecku róg 3-go Maja

prowadzona pod nowym zarządem siły fachowej

WYDAJE:

śniadania, obiady, kolacje

SPECJALNOŚĆ: Paszety, flaki, golonka, bigos oraz różnego rodzaju zakąski na miejscu i na wynos.

Ceny bardzo niskie!

Lokal dobrze ogrzany!

Wacław Nowakowski

Komenda Osrodka Harcerzy we Włocławku urządza dn. 10 2. br. w sali Gimnazjum im. M. Konopnickiej o g. 17-ej

Wesoły Kominek

na który ma zaszczyt prosić wszystkich harcerzy, młodzież szkolną i sympatyków. Cena biletów 15 złotych. Dochód przeznacza się na ufundowanie standardu dla Osrodka Harcerzy

Koło Techników Dentystycznych we Włocławku

Zawiadamia kolegów z terenu powiatu Włocławskiego i okolic, że w dniu 9 lutego b. r. o godz. 11-tej w lok. lu, przy ul. Zabiej 13 m. 1; odbędzie się zebranie organizacyjne Koła. Na zebraniu będą omawiane sprawy zawodowe. Obecność obowiązkowa. Tymczasowy Zarząd Koła

OGŁOSZENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACJA codziennie z wyjątkiem dni świątecznych w godzinach 8 do 12 i od 2 do 5-tej. W soboty od 8 do 12-tej.

CENY OGŁOSZEŃ: Ogłoszenia drobne po 5 zł. za wyraz, poszukiwania rodzin i pracy po 3 zł. Urzędowe, przetargi, nekrologi: 1 mm. szerokości, 1 szpalta po 5 zł., reklamowe — 10 zł. Za terminowy druk ogłoszeń Admin. nie odpowiada.

PRENUMERATA MIESIĘCZNA 40 zł., z przesyłką pocztową 45 zł. Przyjmuje w godz. 10—12 z wyjątkiem dni świątecznych. Maszynopisów nie zwraca się.

Redakcja i Administracja: WŁOCŁAWEK, UL. BRZESKA 4. Telefon Nr. 11-26. REDAKTOR A. TURCZYNOWICZ.

Ł — 08839

WYDAWCA: POWIATOWA RADA NARODOWA WE WŁOCŁAWKU. Drukarnia Diecezjalna, Włocławek, Brzeska 4. Odpow. za pismo: Kolegium Redakcyjne.